

REISSUVIHKKO

Kokoomuslaista lapsi- ja
nuorisopolitiikkaa
pätkinänkuoressa

AIKUISET OVAT LAPSIA JA NUORIA VARTEN! OLE LÄSNÄ, OLE KÄYTETTÄVISSÄ

Isolla osalla suomalaisista lapsista ja nuorista asiat ovat hyvin. Heillä on turvallinen ja kannustava perhe sekä harrastuksia ja ystäviä. Samaan aikaan kuitenkin yhä useammat lapset ja nuoret kohtaavat oppimisvaikeuksia, mielenterveysongelmia ja päihdeongelmat kasautuvat.

Lasten ja nuorten tasapainoisen kasvun kannalta on tärkeää havaita ongelmat ja vaikeudet mahdollisimman varhain ja puuttua niihin heti. Yhteistyön koulun ja kodin välillä on toimittava ja lapsella ja nuorella on oltava kattava ihmissuhdeverkosto.

HALIT, HYMYT JA YHDESSÄOLO KUULUVAT JOKAISEEN PÄIVÄÄN!

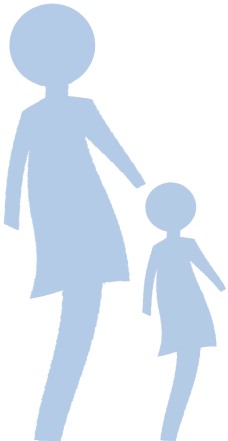
- Vanhemmilla pitää olla mahdollisuus ja aikaa olla vanhempia lapsilleen. Työn ja perhe-elämän yhdistämistä on tuettava joustavilla työajoilla, liukumilla ja etätyömahdollisuuksilla, sekä uudistamalla toimintakulttuureja.
- Päivähoidossa on satsattava laatuun ja joustaviin vaihtoehtoihin. Tarvitaan riittävä henkilöstömäärä, avoimia päiväkohteja, perhepäivähoitajien työolojen kehittämistä, kuntalaisia, sekä kotihoidon ja yksityisen hoidon tukea.
- Vanhempia pitää tukea lapsuuden ja nuoruuden eri vaiheissa. Neuvoloiden perhevalmennusta ja isä-ryhmiä tulee tarjota kattavasti koko maassa.
- Murrosikää ei hoideta lääkkeillä, vaan nuorten kasvua tulee tukea läsnäololla ja välittämisellä ja yhteisöllisyyden edistämisellä. Lapsi ja nuori tarvitsee sekä ystävät että kodin.

TARVITAAN TSEMPPAAMISTA JA KANNUSTAMISTA, MUTTA MYÖS PUUTTUMISTA!

- Jokainen lapsi ja nuori on hyvä jossakin. Kaikilla on oikeus onnistumisen kokemuksiin kotona, koulussa ja harrastuksissa. Leikki ja hauskuus tulee kuitenkin nostaa suoritusten edelle.
- Oppimisvaikeudet ja pahoinvointi pitää pystyä tunnistamaan ja apua on annettava ajoissa.
- Erilaisuus on rikkaus. Suvaitsevaisuus ja yhteistyökyky ovat tärkeitä taitoja, joihin on kasvatettava jo lapsena. Syrjintään ja koulukiusaamiseen nollatoleranssi.

TURVALLISIA AIKUISIA LASTEN JA NUORTEN VAPAA-AIKAAN!

- Aamu- ja iltapäivätoimintaa, sekä harrastusmahdollisuuksia on tarjottava riittävästi ja joustavasti
- Kuntien on mahdollistettava iltapäivätoiminta myös erityisoppilaille tarvittavilla lisäresursseilla esim. tarjoamalla erityisavustajaresurssi iltapäivätoimintaan niille joilla se on koululuokassakin.
- Lasten on saatava olla mukana kerhotoiminnan suunnittelussa ja ideoinnissa.
- Kerhotoimintaa tulee lisätä yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa.

MINKÄ NUORENA OPPII, SEN VANHANA TAITAA. TERVEISTÄ ELÄMÄNTAVOISTA RUTIINEJA!

Terveet elämäntavat ja tottumukset opitaan kotona. Lapsena opituilla tavoilla on pitkäilliset yksilölliset ja kansanterveydelliset vaikutukset.

Suomalaiset koululaiset nukkuvat liian vähän. Liian lyhyt yöuni ja aamuväsymys haittaavat siten selvästi koulutyötä sekä lasten yleiskuntoa ja jaksamista. Unen puute heikentää motivaatiota ja lisää tapaturmariskiä.

LIIKUNNASTA ILOA JA ONNISTUMISEN KOKEMUKSIA!

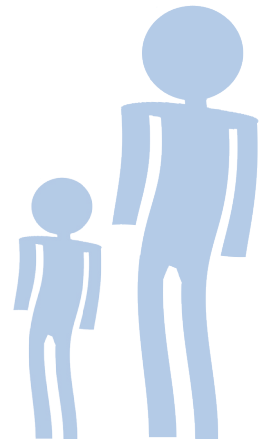
- Lapsilla ja nuorilla tulee olla mahdollisuus liikuntaan päivittäin.
- Liikkumisesta on tehtävä helppoa panostamalla kaikille avoimiin lähiliikuntapaikkoihin ja tekemällä koulujen pihoi-
ta innostavia liikuntaympäristöjä.
- Koululiikunnan, liikuntavälituntien ja liikuntakerhojen tarjontaa lisättävä.
- Liikunnan ilo ja monipuolinen lajeihin tutustuminen on nostettava suoritusten edelle.

RUISTA RANTEESEEN JA UNTA POLLAN!

- Tottumukset ja tavat opitaan pitkälti kotona. Terveellisiin ruokatottumuksiin on annettava kaikille lapsille ja nuorille mahdollisuus. Karkkipäivät kunniaan!
- Kouluruokailuun on varattava riittävästi määrärahoja ja ruokahetkiin kouluissa riittävästi aikaa.
- Lasten ja nuorten ravintotietoutta on parannettava eri tavoin.
- Vaikka unen tarve on yksilöllistä, tulee ala-asteikäisillä lapsilla olla mahdollisuus nukkua noin 10 tuntia vuorokaudessa ja murrosikäisillä noin 9 tuntia.
- Päihteistä puhuminen on aloitettava aikaisemmin ja vanhemmille on annettava keinoja ja välineitä puheeksi ottamiseen.
- Alkoholin myynnin ikärajoja on valvottava tarkemmin.

TERVEYTEEN JA KASVAMISEEN TARVITAAN TUKEA JA AMMATTIOSAAMISTA

- Lasten, nuorten ja perheiden on saatava ajoissa tukea. Neuvoloiden ja koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon palvelujen määrän on oltava riittävä ja laadun tulee vastata kansallisia suosituksia.
- Lasten ja nuorten tueksi tulee olla saatavilla moniammatil-
lista yhteistyötä
- Ammattilaisten vetämät nuorten keskustelu- ja vertaisryh-
mät ovat hyvä tapa jakaa elämäkokemuksia murrosiässä. Mahdollisuuksia puhumiseen ja ongelmien läpikäymiseen on tarjottava aktiivisesti.

KAIKKIEN TULEE KANTAA KORTENSA KEKOON!

Koulujen tehtävänä on tukea nuoria mahdollisimman varhain omien vahvuuksiensa havaitsemisessa ja vahvistamisessa.

Perusopetuksen on myös annettava alustavia valmiuksia nuorien yrittäjyydelle ja tuotava yrittäjyydestä työllistymisen keinona realistinen kuva.

Oikean koulutusalan löytäminen heti peruskoulun jälkeen tukee parhaiten nuorten kasvua ja opiskelumotivaatiota. Nuorten onkin saatava asuinpaikastaan riippumatta ammattitaitoista ohjausta opintojen, jatkokoulutuksen ja ammatinvalinnan tueksi.

Nuorten ja opiskelijoiden työllisyyttä ja työelämään siirtymistä parannetaan myös poistamalla opintotukijärjestelmästä työnte-koä haittaavia tekijöitä. Opiskeluaikana tehty työ kartuttaa arvokasta työkokemusta ja valmistaa nuorta työelämään.

OHJAUSTA OPPIMISEEN, OPINTOIHIN JA ELÄMÄN VALINTOIHIN TARVITAAN:

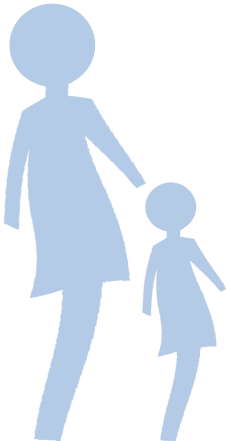
- Opinto-ohjausta on oltava riittävässä määrin saatavilla jo koulun alusta alkaen, ja sen on oltava ammattitaitoista. Tämä ei välttämättä tarkoita erillisiä opintojenohjaustunteja vaan opettajien on kyettävä tukemaan oppilaita laaja-alaisesti opiskelussa.
- Oikeanlainen ja yksilöllinen opintojenohjaus kannustaa itsenäiseen tiedonhankintaan ja ajatteluun vailla ennako-asenteita. Lisäksi arvostetaan oppilaan omia näkemyksiä ja tuetaan opintopolkujen risteysvaiheiden valinnoissa ja käytännön tilanteissa.
- Kriittisin vaihe koulutuspolulla on peruskoulun loppuvaihe ja painopiste on keskitettävä perusopetuksen aikaiseen opinnonohjaukseen. Myös vanhemmat voivat olla mukana peruskoulua päättävän opintojenohjauksessa. '.

TYÖN MERKITYS ON TÄRKEÄ OPPIA JO KOTONA:

- Vastuunkantoon ja työn tekemiseen on hyvä oppia askel kerrallaan. Kotitöihin osallistuminen opettaa taitoja ja kotona opitut taidot ja rutiinit ovat tärkeitä valmiuksia tulevaa elämää varten.
- Lasten ja nuorten on hyvä harjoitella vastuunkantoa myös päivähoitossa ja koulussa. Perinteisten luokkien tuetuksen ja taulun pyyhkimisen lisäksi sopivia tehtäviä ovat esimerkiksi koulun pihan siivous tai keittiön aputehtävät.
- Yhteiskunnan on osoitettava, että työn tekeminen ja yrittäminen on Suomessa aina sen arvoista.

KUILU KOULUSTA TYÖELÄMÄÄN ON KURTTAVA UMPEEN:

- Opiskelijoiden työllistymistä oman alansa töihin jo varhain on edistettävä.
- Kaikkien on saatava riittävät valmiudet toimia työelämässä. Kaikille halukkaille peruskoulunsa päättävälle on turvattava jatko-opiskelupaikka.
- Yrittäjyys-, talous- ja työelämäetietoisuutta tulee lisätä merkittävästi jo perusopetuksessa.
- Toisen asteen koulutuksen ja korkeakoulutuksen on valmistettava opiskelijoita myös yrittäjänä toimimiseen.

NUORISOLAKI § 8

Lasten ja nuorten osallistuminen ympäröivän yhteiskunnan kehittämiseen ja monipuolinen yhteiskuntaamme ja elämäämme vaikuttavien asioiden tuntemus tukevat kasvua itsenäiseen ja valvettuneeseen aikuisuuteen. Positiivisia osallisuuskokemuksia on saatava mahdollisimman varhain eri ikäkausien ja edellytysten mukaisesti. Lasten ja nuorten parissa toimivia organisaatioiden panos elämäntaitojen ja tiedon jakajina on merkittävä ja niiden toimintaa on kunnissa ja valtion toimesta tuettava.

Koulujen oppilaskuntien toimintaan ja päätöksentekoon voivat osallistua yhtäläillä niin ekaluokkalainen kuin peruskoulunsa päättävä ysluokkalainen. Oppimis- ja elinympäristöön vaikuttaminen sekä erilaisten ja eri-ikäisten ihmisten kanssa toimiminen vahvistavat suvaitsevaisuutta sekä lasten ja nuorten omaa identiteettiä ja antavat hyvät valmiudet kasvaa vastuuntuntoiseksi ja ratkaisukeskeiseksi aikuiseksi.

Suuri osa kunnissa tehtävistä päätöksistä koskee lapsia ja nuoria. Yhteiskunnallisen osallistumisen on oltava selkeää ja avointa. Tutkimukset osoittavat, että mahdollisuus vaikuttaa oman kotikunnan asioihin korreloi paluumuuttohalukkuuden kanssa.

OSALLISTUMISTA VOI OPETELLA:

- Pienten lasten kanssa osallistumista ja vaikuttamista voidaan harjoitella yhteisissä ryhmätilanteissa, joissa keskustellaan ja päätetään kaikkia ryhmäläisiä koskevista asioista, kuten säännöistä, hankinnoista tai toiminnan sisällöstä.
- Aikuisten on oltava valmiina tutkimaan ja ottamaan käyttöön erilaisia ratkaisuja ja vaihtoehtoja lasten osallisuuden lisäämiseksi.
- Valintoja ja niiden seurauksia on myös tärkeää oppia puntarimaan eri näkökulmista. Humanististen, taloudellisten tai tehokkuutta mittaavien argumenttien lisäksi on lasten ja nuorten tärkeää oppia arvioimaan myös valintojen ympäristövaikutuksia ja tuntemaan seikat jotka vaikuttavat heidän omaan ekologiseen jalanjälkeensä.

OPPILAAT OVAT TÄRKEÄ OSA KOULUYHTEISÖÄ:

- Koulujen ja oppilaitosten lakisääteisen oppilaskuntatoiminnan toteutuminen on turvattava.
- Oppilaskuntatoiminnan on oltava aktiivista jo peruskoulun alaluokilla.
- Oppilaskuntien toiminnan ei pidä olla opettajalähtöistä, vaan oppilaiden ideoimaa.
- Oppilaat tulee ottaa mukaan oppilaskuntatoimintaan laajasti ja oppilaskunnille on annettava painoarvoa koulujen ja oppilaitosten toiminnassa ja sen kehittämisessä.

NUORTEN KUULEMATTA JÄTTÄMINEN ON LAINVASTAISTA:

- Kuntien lakisääteinen velvollisuus on kuulla lapsia ja nuoria, sekä kehittää erilaisia lapsilähtöisiä menetelmiä lasten äänen kuulemiseksi. Nuorten äänen tulee kuulua päätöksenteon kaikilla tasoilla.
- Kuntien on huolehdittava, että jokaisesta kunnasta löytyy nuorten vaikuttajaryhmiä, kuten nuorisovaltuustoja joita kuullaan kunnallisissa ja maakunnallisissa asioissa. Kuntien on turvattava nuorten vaikuttajaryhmille riittävät resurssit toimintaansa.
- Myös järjestäytymättömiä nuoria täytyy pyrkiä kuulemaan esimerkiksi erilaisten palautejärjestelmien kautta. Kouluihin on palautettava kansalaistaidon opetus, jossa esitellään demokraattista päätöksentekojärjestelmää ja tutustutaan kunnalliseen ja valtiolliseen päätöksentekoon käytännössä. Avoin ja realistinen suhtautuminen poliittiseen järjestelmään ja puolueisiin tulee olla osana opetusta.

